

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE

DECIZIE

26 aprilie 2017

mun. Chișinău

Colegiul penal în următoarea componență:
președinte
judecători

URSACHE Petru
NICOLAEV Ghenadie
MORARU Petru

examinînd admisibilitatea în principiu a recursului ordinar declarat de avocatul Bucliș Iurie în numele inculpatului Chiper Ion, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 17 ianuarie 2017 în cauza penală privindu-l pe

CHIPER Ion Victor, născut la XXX,
originar și domiciliat în XXX.

Termenul de examinare a cauzei:

Prima instanță: 12.08.2015 – 19.05.2016;

Instanța de apel: 20.06.2016 – 17.01.2017;

Instanța de recurs: 13.03.2017 – 26.04.2017.

Asupra recursului ordinar declarat, în baza actelor din dosar, Colegiul penal

C O N S T A T Ă :

1. Prin sentința Judecătoriei Botanica, mun. Chișinău din 19 mai 2016, adoptată în conformitate cu art. 364¹ Cod de procedură penală în baza probelor administrate în faza de urmărire penală, Chiper I. a fost recunoscut vinovat și condamnat în baza art. 152 alin. (1) Cod penal la pedeapsă sub formă de muncă neremunerată în folosul comunității pe un termen de 134 ore.

În privința lui Chiper I. a fost aplicată măsura preventivă de nepărăsire a țării, pînă la intrarea sentinței în vigoare.

Acțiunea civilă înaintată de partea vătămată Ghețiu Gr. privind încasarea prejudiciului material a fost admisă în principiu, urmînd ca asupra cuantumului despăgubirilor să se pronunțe instanța în ordinea procedurii civile, iar acțiunea civilă privind încasarea prejudiciului moral a fost admisă parțial, cu dispunerea încasării de la Chiper I. a sumei de 3000 lei.

2. Pentru a pronunța sentința, instanța de fond, *în fapt*, a constatat că, Chiper I. la data de 10 mai 2015, aproximativ la ora 19:30, aflându-se pe str. Paul Gore 9, mun. Chișinău, cu scopul vătămării integrității corporale medii, intenționat a aplicat violență

fizică asupra lui Ghețiu Gr. și anume i-a aplicat lovituri cu pumnul în regiunea capului și a corpului cauzându-i, conform raportului de expertiză medico-legală nr. 2043 din 10 mai 2015, vătămări corporale medii.

Pe baza stării de fapt expuse mai sus, confirmată de probele administrate, instanța a reținut că, *în drept*, faptele inculpatului întrunesc elementele constitutive ale infracțiunii prevăzute de art. 152 alin. (1) Cod penal, *vătămarea intenționată medie a integrității corporale sau a sănătății care nu este periculoasă pentru viață și nu a provocat urmările prevăzute de art. 151 Cod penal, dar care a fost urmată de dereglarea îndelungată a sănătății.*

3. Legalitatea și temeinicia sentinței de condamnare în privința lui Chiper I. în termenul și modul prevăzut de art. 401-402 Cod de procedură penală, a fost atacată cu apel de către partea vătămată Ghețiu Gr., care a solicitat casarea sentinței, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri, prin care acțiunea civilă în partea recuperării prejudiciului moral să fie admisă integral, din motiv că i-au fost cauzate suferințe psihice exprimate prin simț de inferioritate, față de inculpat ca agresor, iar după producerea incidentului inculpatul nu i-a acordat careva susținere, nu i-a achitat medicamentele și serviciile medicale pentru tratamentul efectuat.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 17 ianuarie 2017, a fost admis apelul declarat, fiind casată parțial sentința, în latura civilă, și pronunțată în această parte o nouă hotărâre, prin care s-a dispus încasarea de la Chiper I. în beneficiul lui Ghețiu Gr. a prejudiciului moral în sumă de 50000 lei.

În rest, celelalte dispoziții ale sentinței au fost menținute.

5. Pentru a decide astfel, instanța de apel a menționat că, partea civilă a solicitat încasarea din contul inculpatului a sumei de 23000 lei cu titlul de prejudiciu material și 50000 lei cu titlul de prejudiciu moral. Potrivit art. 387 Cod de procedură penală, odată cu sentința de condamnare, instanța de judecată, apreciind dacă sunt dovedite temeiurile și mărimea pagubei cerute de partea civilă, admite acțiunea civilă, în tot sau în parte, ori o respinge.

Din materialele cauzei rezultă că, prima instanță a admis în principiu acțiunea civilă a părții vătămate în partea recuperării prejudiciului material, urmînd ca asupra cuantumului despăgubirilor să se expună instanța în ordinea procedurii civile, iar acțiunea civilă în partea recuperării prejudiciului moral a fost admisă parțial, cu dispunerea încasării de la Chiper I., în beneficiul părții vătămate Ghețiu Gr., a sumei de 3000 lei.

În apel partea vătămată Ghețiu Gr. și-a exprimat dezacordul cu mărimea prejudiciului moral acordat, pe care îl consideră derizoriu, menționînd că acesta nu-i va aduce satisfacerea scontată. Or, instanța de apel a conchis că încasarea din contul inculpatului a prejudiciului moral în mărime de 50000 lei, nu vine în contradicție cu prevederile art. 41 din Convenția Europeană. La aprecierea cuantumului prejudiciului moral s-a ținut seama de toate circumstanțele cauzei, de caracterul și gravitatea suferințelor psihice sau fizice cauzate persoanei vătămate, de gradul de vinovăție al autorului prejudiciului.

Respectiv, instanța a considerat necesar de a acorda cu titlu de prejudiciu moral suma de 50000 lei, ce va avea efect compensatoriu pentru partea vătămată.

6. Avocatul Bucliș Iu., acționînd în numele inculpatului, contestă decizia instanței de apel cu recurs ordinar solicitînd casarea acesteia, cu menținerea sentinței.

În motivarea cererii, avocatul face trimitere la pct. 6) din alin. (1) al art. 427 Cod de procedură penală, specificînd că prima instanță a constatat corect că partea vătămată a inițiat conflictul cu Chiper V., tatăl inculpatului, iar Chiper I., care se afla lîngă tatăl său a încercat să stopeze agresiunea, prin aplicarea unei lovituri cu pumnul în regiunea capului părții vătămate, de la care Ghețiu Gr. a căzut jos pe pietriș și s-a lovit la cap, fiind în stare de ebrietate. Astfel, instanța just a reținut ca circumstanțe atenuante săvîrșirea de către inculpat pentru prima dată a unei infracțiuni mai puțin grave, recunoașterea vinovăției și imoralitatea acțiunilor victimei, care a provocat comiterea acestei infracțiuni.

Recurentul menționează că, la situația faptică constatată de instanță, urma să fie evidențiată și circumstanța atenuantă prevăzută de art. 76 alin. (1) lit. j) Cod penal - săvîrșirea infracțiunii cu depășirea limitelor legale ale legitimei apărări. Dar, în fond prima instanță a stabilit o pedeapsă corespunzătoare gravității faptei și circumstanțelor în care a fost săvîrșită. La aprecierea cuantumului prejudiciului moral încasat de la Chiper I. în beneficiul părții vătămate prima instanță a luat în considerație cele expuse mai sus diminuînd suma cerută de Chețiu G. de la 50000 lei la 3000 lei.

În apelul declarat de partea vătămată nu au fost aduse critici concrete privind soluționarea acțiunii civile, totuși instanța de apel a admis integral cerința de compensare a prejudiciului moral în sumă de 50000 lei.

Conform art.1423 Cod civil, mărimea compensației pentru prejudiciul moral se determină de instanța de judecată în funcție de caracterul și gravitatea suferințelor psihice sau fizice cauzate persoanei, de gradul de vinovăție a autorului prejudiciului. Acestea din urmă le apreciază instanța de judecată, luînd în considerație circumstanțele în care a fost cauzat prejudiciul, precum și statutul social al părții vătămate. Plenul Curții Supreme de Justiție prin Hotărârea nr.6 din 04.07.2005 la pct.27 recomandă instanțelor judiciare emiterea deciziilor de compensare a prejudiciului moral anume reieșind din aceste prevederi legale.

Prima instanță a respectat atît prevederile legale ce țin de compensarea prejudiciului moral, cît și recomandările Curții Supreme de Justiție în acest sens. Pe cînd instanța de apel nu a argumentat necesitatea casării sentinței în această parte. Or, impunerea lui Chiper I., un tânăr de 20 de ani cu venituri modeste, la plata unor compensații vădit exagerate î-l pune într-o situație foarte grea financiară, cu consecințe nefaste pentru el în cazul imposibilității achitării sumei în termenii legali, ceea ce vădit încalcă prevederile art.41 din Convenția Europeană și principiul echității prevăzut de Plenul Curții Supreme de Justiție prin Hotărârea nominalizată supra.

7. În conformitate cu prevederile art. 431 alin. (1) pct. 1¹) Cod de procedură penală, procurorul a depus referință privitor la opinia sa asupra recursului depus de avocatul Bucliș Iu. în numele inculpatului menționînd că acesta urmează a fi declarat inadmisibil, ca fiind vădit neîntemeiat.

8. Examinînd admisibilitatea în principiu a recursului ordinar declarat, în baza materialelor din dosar, Colegiul penal conchide asupra inadmisibilității acestuia, pentru considerentele ce urmează.

Soluția instanței privind inadmisibilitatea recursului depus de avocatul Bucliș Iu. în numele inculpatului se întemeiază, în drept, pe dispoziția art. 432 alin. (2) pct. 4) Cod de procedură penală, potrivit căreia instanța examinînd admisibilitatea în principiu a recursului declarat împotriva hotărîrii instanței de apel, fără citarea părților, în camera de consiliu, este în drept să decidă asupra inadmisibilității acestuia în cazul în care constată că recursul este vădit neîntemeiat.

Conform prevederilor art. 424 alin. (2) Cod de procedură penală, instanța de recurs examinează cauza numai în limitele temeiurilor prevăzute de art. 427 Cod de procedură penală, care în mod obligatoriu trebuie să fie invocate și argumentate corespunzător de către recurent. Prin urmare, recursul este declarat inadmisibil, ca fiind vădit neîntemeiat, atunci cînd titularul acestuia invocă în cerere temeiuri care în mod evident nu sunt subsecvente circumstanțelor cauzei, sau cînd argumentele formulate de recurent sunt nefondate.

La caz, reieșind din criticele expuse de recurent se constată că, în esență, acesta nu este de acord cu faptul că instanța de apel a admis solicitarea părții vătămate privind încasarea sumei de 50000 lei, pentru recuperarea prejudiciului moral.

În același timp, instanța de recurs constată că, partea apărării este de acord cu starea de fapt stabilită de instanțele inferioare, precum și cu încadrarea juridică a acțiunilor reținute în sarcina inculpatului Chiper I., respectiv în această parte instanța de recurs nu se va expune.

Verificînd actele cauzei, în raport cu criticele punctate în cererea de recurs, Colegiul penal ajunge la concluzia că la judecarea apelului instanța a examinat cauza sub toate aspectele, complet și obiectiv, adoptînd o soluție corectă, care este argumentată și corespunzătoare circumstanțelor de fapt și de drept stabilite în speța dată.

La fel, Colegiul penal evidențiază că, instanța de apel și-a motivat decizia în conformitate cu prevederile art. 417 alin. (1) pct. 8) Cod de procedură penală și aceasta cuprinde temeiurile de fapt și de drept ce au dus la adoptarea soluției expuse în pct. 4 din prezenta decizie, mai mult că careva temeiuri de casare a deciziei Colegiul nu a stabilit.

Respectiv, avînd în vedere esența încălcării invocate de apărătorul inculpatului, subsidiar la cele consemnate în decizia instanței de apel, Colegiul penal mai menționează că, potrivit art. 23 alin. (2) Cod de procedură penală, victima unei fapte, care constituie componentă de infracțiune, este în drept să ceară, în condițiile legii procesual-penale, pornirea unei cauze penale, să participe la procesul penal în calitate de parte vătămată și să-i fie reparat prejudiciul cauzat prin infracțiune.

Exercitarea acțiunii civile depinde de voința părții vătămate, care consideră că a suferit un prejudiciu în urma infracțiunii comise de inculpat. Art. 219 alin. (1) Cod de procedură penală, prevede că acțiunea civilă în procesul penal poate fi intentată la cererea persoanelor fizice sau juridice cărora le-au fost cauzate prejudicii materiale, morale sau,

după caz, le-a fost adusă daună reputației profesionale nemijlocit prin fapta (acțiunea sau inacțiunea) interzisă de legea penală sau în legătură cu săvârșirea acesteia.

În cazul în care partea vătămată a fost recunoscută ca parte civilă și a înaintat acțiunea civilă, aceasta este soluționată de instanță în ordinea prevăzută de art. 225 Cod de procedură penală.

Prin urmare, Colegiul penal se raliază statuărilor din decizia instanței de apel și susține că corect instanța, avînd la bază prevederile din art. 1423 alin.(1) Cod civil coroborat cu art. 219 alin. (4) Cod de procedură penală, a menționat că mărimea compensației pentru prejudiciul moral se determină în funcție de caracterul și gravitatea suferințelor psihice sau fizice cauzate părții vătămate, de gradul de vinovăție al făptuitorului prejudiciului și de măsura în care compensarea poate aduce satisfacerea persoanei vătămate.

Prejudiciul moral se compensează de instanțe doar prin echivalent bănesc, partea urmînd a fi despăgubită proporțional suferințelor suportate. Totodată, este important de a specifica că, instanțele judecătorești, la determinarea mărimii compensației pentru prejudiciul moral, trebuie neapărat să ia în considerație atît aprecierea subiectivă privind gravitatea cauzării suferințelor psihice sau fizice, cît și datele obiective care certifică acest fapt, precum și alte circumstanțe subsidiare, precum sunt situația materială și familială a persoanei care poartă răspunderea pentru cauzarea prejudiciului moral.

Față de cele ce preced, instanța de recurs menționează că despăgubirile pentru daunele morale suportate se disting de cele pentru daunele materiale prin faptul că acestea nu se probează, ci se stabilesc de instanța de judecată prin evaluare.

În acest scop, pentru ca evaluarea să nu fie una subiectivă ori pentru a nu se ajunge la o îmbogățire fără just temei, în cazul infracțiunilor contra persoanei, este necesar să fie luate în considerare suferințele fizice și morale care au fost cauzate prin fapta săvârșită de inculpat, precum și de toate consecințele acesteia, așa cum rezultă din actele medicale sau alte probe administrate în cauză.

În acțiunea civilă, partea vătămată a menționat expres că, comportamentul agresiv al inculpatului i-a cauzat suferințe psihice, exprimate prin simțul de inferioritate, față de inculpat ca agresor, mai mult că după producerea incidentului Chiper I. nu i-a acordat nici un ajutor, nu i-a achitat medicamentele și nici serviciile medicale pentru tratamentul efectuat. (f.d. 128)

În esență, toate acestea conturează convingerea fermă a Colegiului penal că Curtea de Apel Chișinău, la judecarea cauzei, nu a admis pretinsa eroarea de drept prevăzută de pct. 6) din alin. (1) art. 427 Cod de procedură penală, în partea soluționării acțiunii civile, ci corect a cuantificat echivalentul bănesc al suferințelor morale suportate de partea vătămată în urma acțiunilor infracționale realizate de inculpat împotriva sa.

Pe cale de consecință, urmează a se consemna că pretențiile pecuniare a părții vătămate față de inculpat, sunt întemeiate, iar instanța de apel corect a dispus încasarea din contul inculpatului în beneficiul părții vătămate a sumei de 50000 lei, drept recompensă pentru prejudiciul moral cauzat.

La fel, se specifică că, recurentul invocând eroarea de drept prevăzută de pct. 6), menționează despre faptul că instanța de apel nu s-a expus argumentat asupra necesității casării sentinței, iar decizia adoptată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția, însă Colegiul penal respinge, ca nefondate, alegațiile titularului dreptului de recurs și în această parte și reiterează că invocarea unor pretinse erori admise la etapa judecării cauzei de instanța de apel, urmează a fi precedate de o motivare corespunzătoare privind esența acestora și indicarea expresă a circumstanțelor cauzei cărora sunt subsecvente.

Din partea descriptivă a deciziei instanței de apel, Colegiul penal constată că aceasta cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția, în sensul că argumentele pe care instanța de apel le-a expus în decizia adoptată, echivalează cu o motivare conformă rigorilor și exigențelor din art.6 CEDO și art. 417 Cod de procedură penală.

Având în vedere cele menționate supra și raportînd situația reținută în cauză la prevederile art. 432 alin. (2) Cod de procedură penală, Colegiul penal concluzionează că, la judecarea cauzei în ordine de apel, instanța a respectat prevederile legale prescrise de art. 414-419 Cod de procedură penală, iar argumentele invocate în cererea de recurs ordinar de către avocatul Bucliș Iu. sunt vădit neîntemeiate.

9. În temeiul art. 432 alin. (1) – (2) pct. 4) Cod de procedură penală, Colegiul penal

D E C I D E :

Inadmisibilitatea recursului ordinar declarat de avocatul Bucliș Iurie în numele inculpatului Chiper Ion, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 17 ianuarie 2017 în cauza penală privindu-l pe Chiper Ion Victor, ca fiind vădit neîntemeiat.

Decizia este irevocabilă, pronunțată integral la 25 mai 2017.

Președinte

URSACHE Petru

Judecător

NICOLAEV Ghenadie

Judecător

MORARU Petru